

Δομή και Σύνθεση του εικαστικού έργου

Η ενεργή συμμετοχή μας στην τέχνη, χρειάζεται την εμπλοκή και την κρίση μας!

Σε ένα έργο τέχνης διακρίνουμε δύο βασικά στοιχεία:

- Το **Περιεχόμενο**, που είναι το πνευματικό μέρος, δηλαδή η ιστορία, οι ιδέες, τα συναισθήματα, το μήνυμα κτλ.
- Την **Μορφή**, που αποτελεί την υλική πλευρά του έργου, δηλαδή τα εκφραστικά στοιχεία, το ύφος (τεχνοτροπία, στυλ), την σύνθεση (τοποθέτηση στοιχείων στην επιφάνεια), τα υλικά, οι τεχνικές.

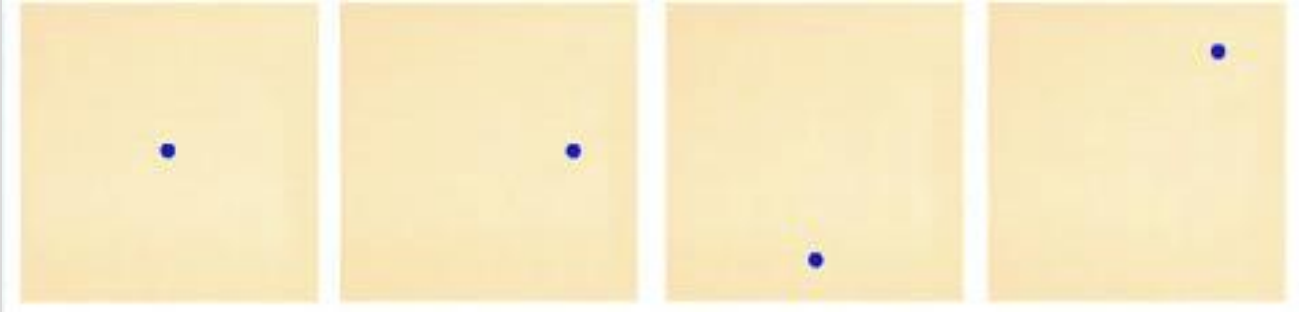
ΣΗΜΕΙΟ

ΓΡΑΜΜΗ

ΣΧΗΜΑ

Σύνθεση είναι η οργάνωση και η διάταξη όλων των **στοιχείων** ενός έργου σε ένα **ενιαίο σύνολο**. Η σύνθεση βασίζεται στα **μορφικά** (δομικά) στοιχεία και τις αρχές της σύνθεσης.

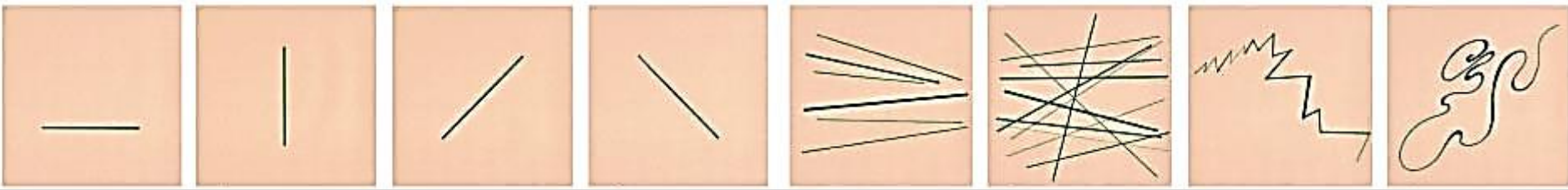
ΣΗΜΕΙΟ

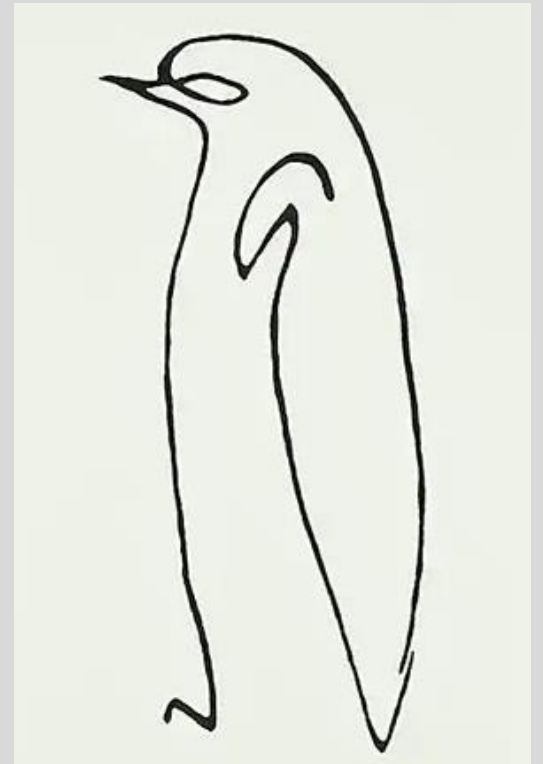
Το σχήμα των σημείων, το μέγεθος, η θέση και το πλήθος τους καθορίζουν τη σύνθεση.

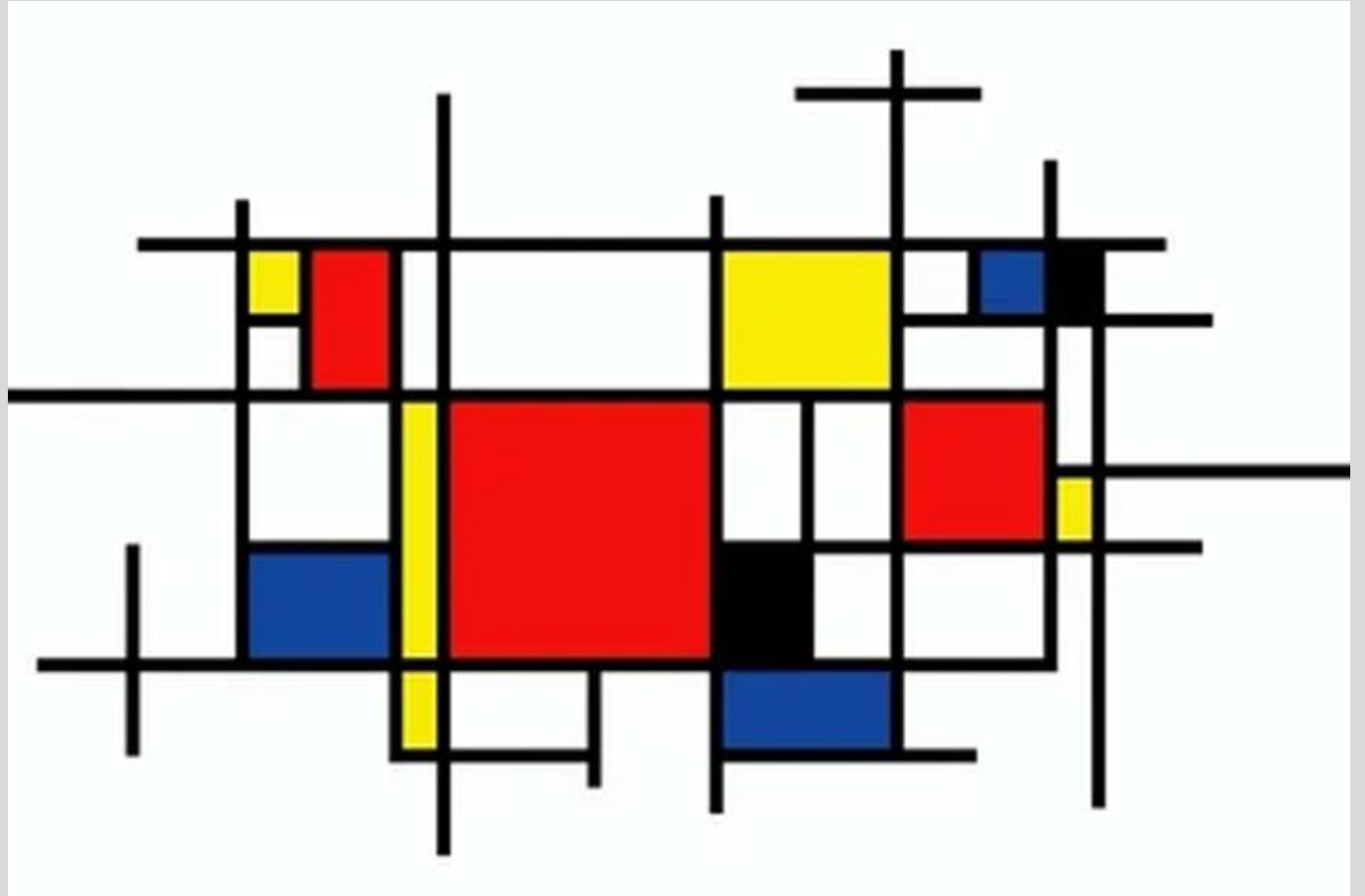
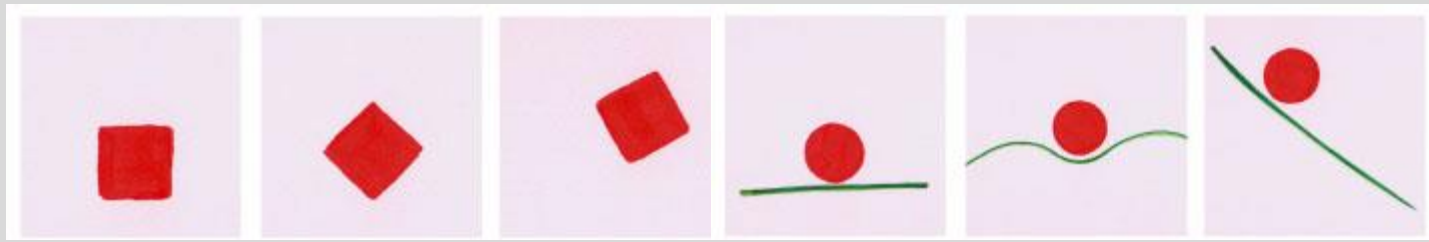
ΓΡΑΜΜΗ

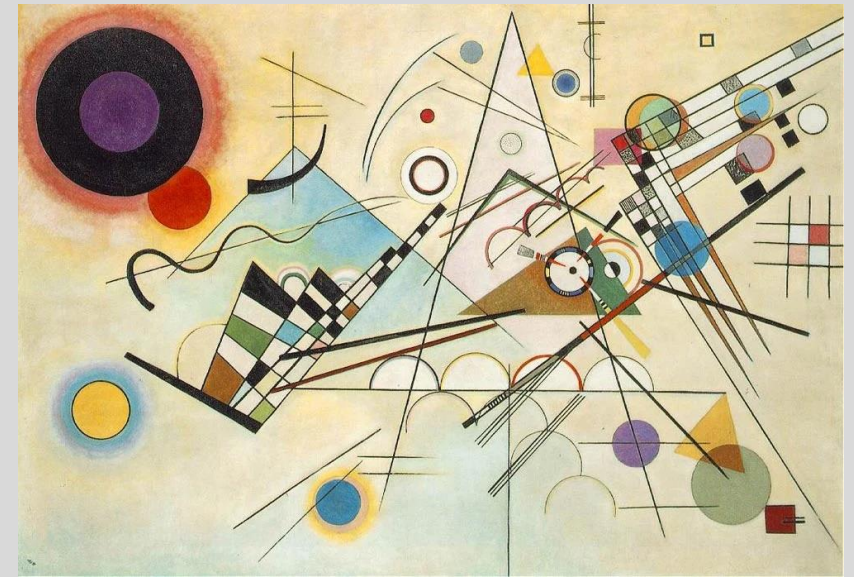
Οριζόντια, κάθετη, διαγώνια, ελεύθερη ευθεία, τεμνόμενη, τεθλασμένη γραμμή, καμπύλη

ΣΧΗΜΑ

«Η σύνθεση πρέπει να μελετηθεί επάνω στα πρωταρχικά στοιχεία της ζωγραφικής, το σημείο, τη γραμμή και το σχήμα»(Βασίλι Καντίνσκι , Ρώσος ζωγράφος, θεωρητικός και δάσκαλος της τέχνης, 1866-1944).

Γεωμετρική αφαίρεση

- **Αντίθεση:** Σε μια σύνθεση οι αντιθέσεις στα σχήματα, τα μεγέθη, τις ποσότητες, το φως-σκιά, τα χρώματα, την υφή, το θέμα κ.τ.λ. χρησιμοποιούνται για να δημιουργήσουν εναλλαγές, ποικιλία και ενδιαφέρον.

«Η προξενήτρα», Gerard van Honthorst, 1625

- **Αρμονία:** Όλα τα στοιχεία που συνθέτουν το έργο δημιουργούν ένα σύνολο με ενότητα και συνοχή. Η συνύπαρξη των βασικών και συμπληρωματικών χρωμάτων ή των θερμών / ψυχρών κ.ά. δημιουργεί χρωματική αρμονία.

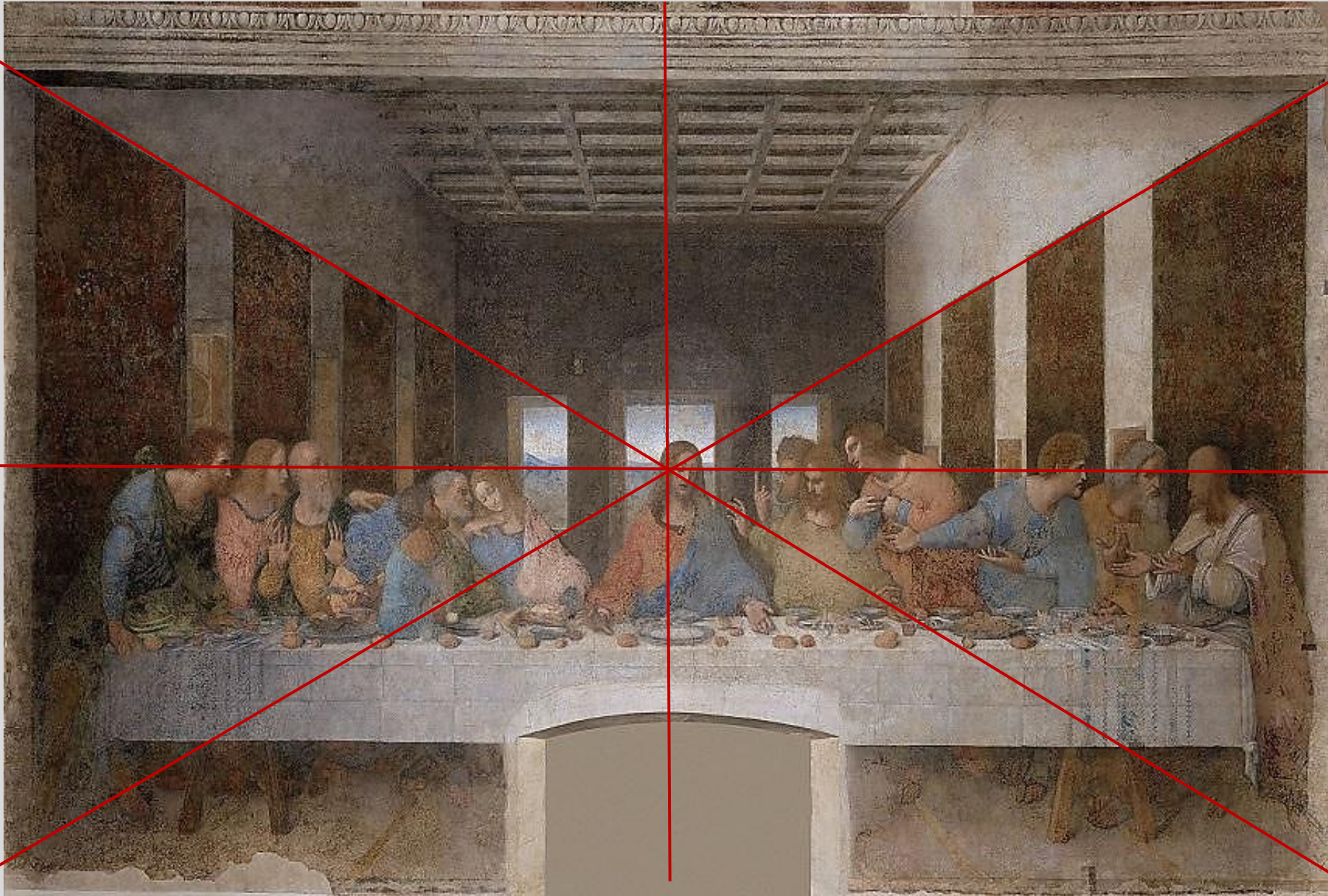

Κυδώνια, λεμόνια, αχλάδια και σταφύλια (1887-1888), Vincent van Gogh,

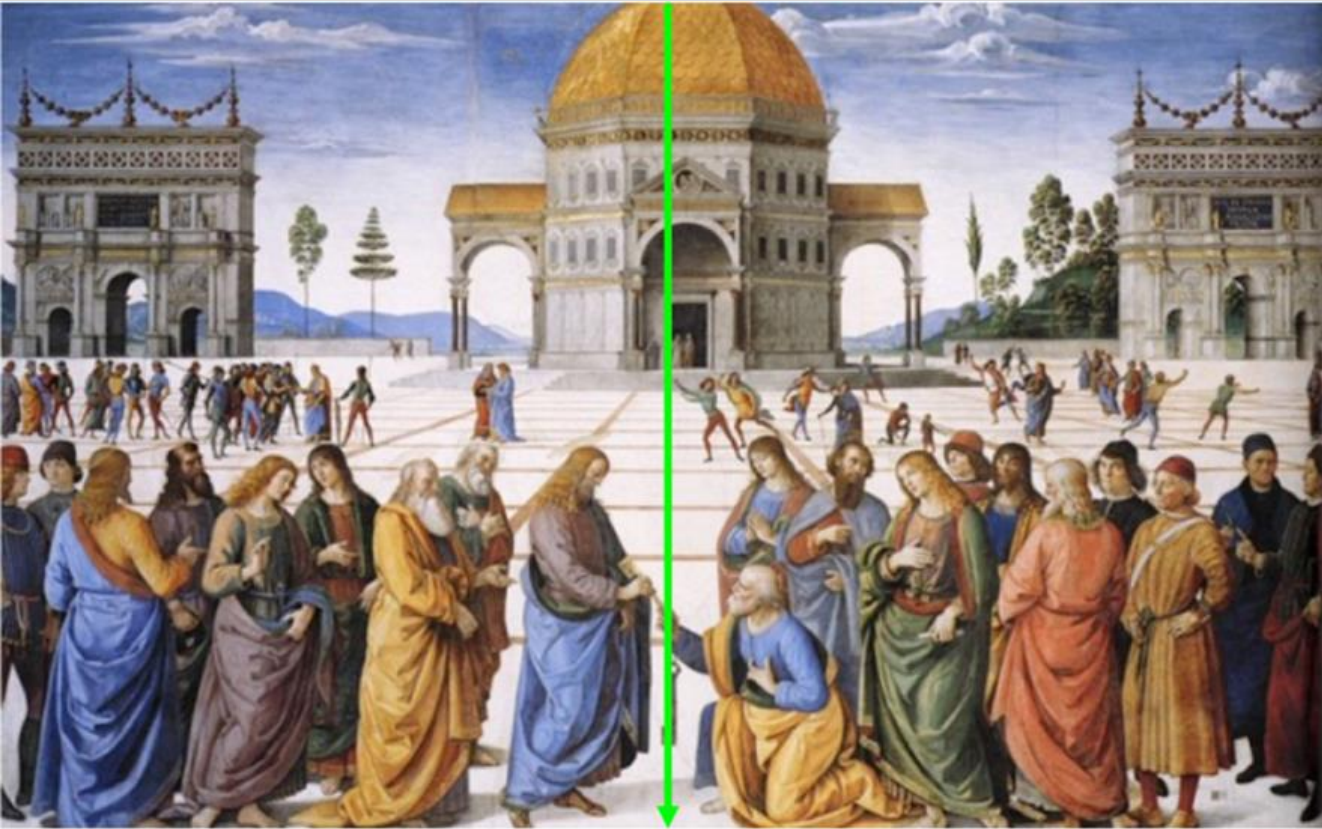
«Οι ομπρέλες» Pierre-Auguste Renoir, (1881-1886)

- **Ισορροπία:** Όλα τα στοιχεία στο έργο κατανέμονται ζυγισμένα στον ζωγραφικό χώρο.

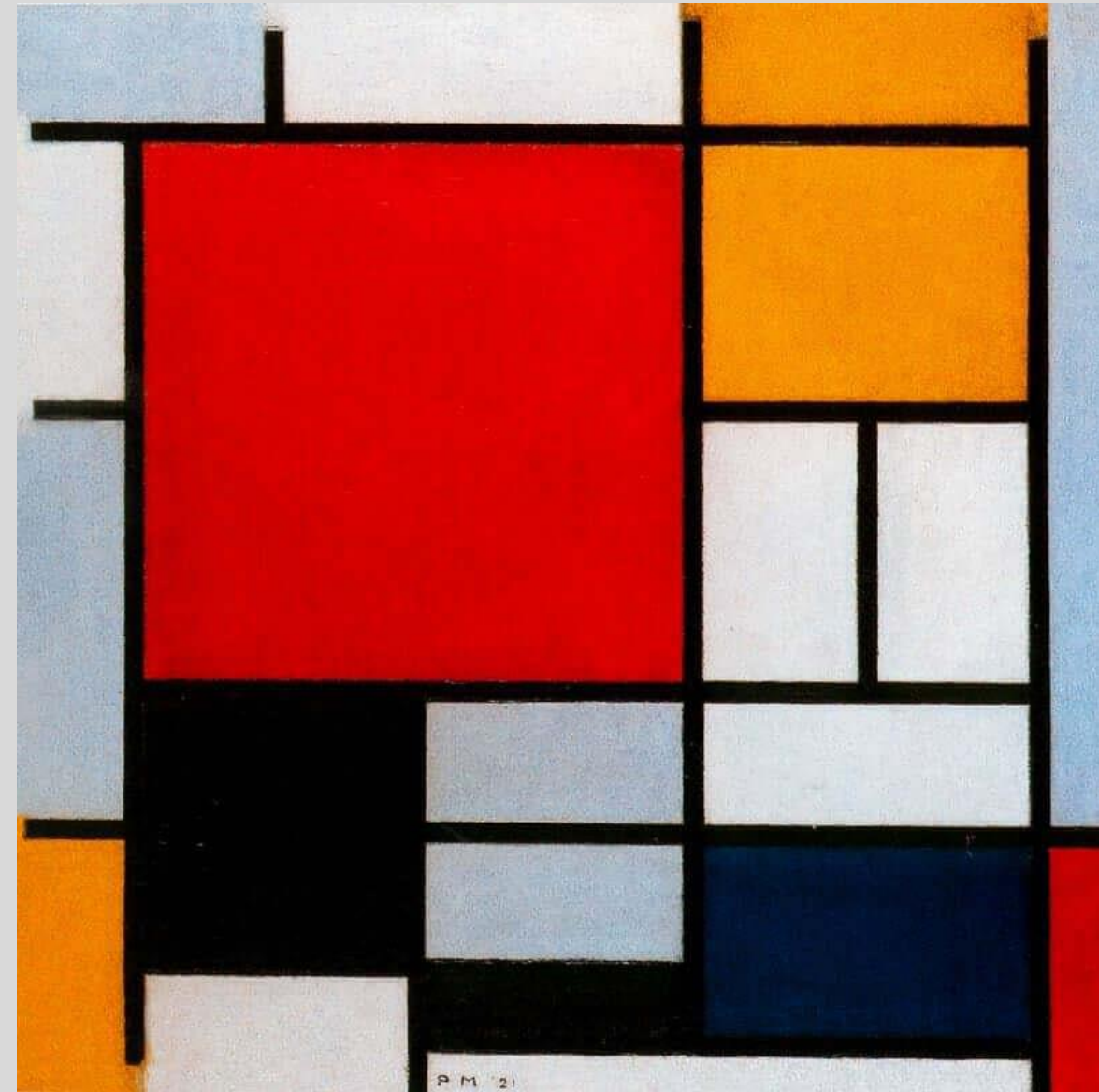

Λεονάρντο ντα Βίντσι - Ο Μυστικός Δείπνος, 1495 - 1498,

- **Συμμετρία και ασυμμετρία:** Στη συμμετρία το μισό μέρος του έργου είναι ακριβώς ή σχεδόν όμοιο με το άλλο μισό. Στην ασύμμετρη ισορροπία η εξισορρόπηση των διαφορετικών στοιχείων κάνει το έργο να φαίνεται πιο ενδιαφέρον.

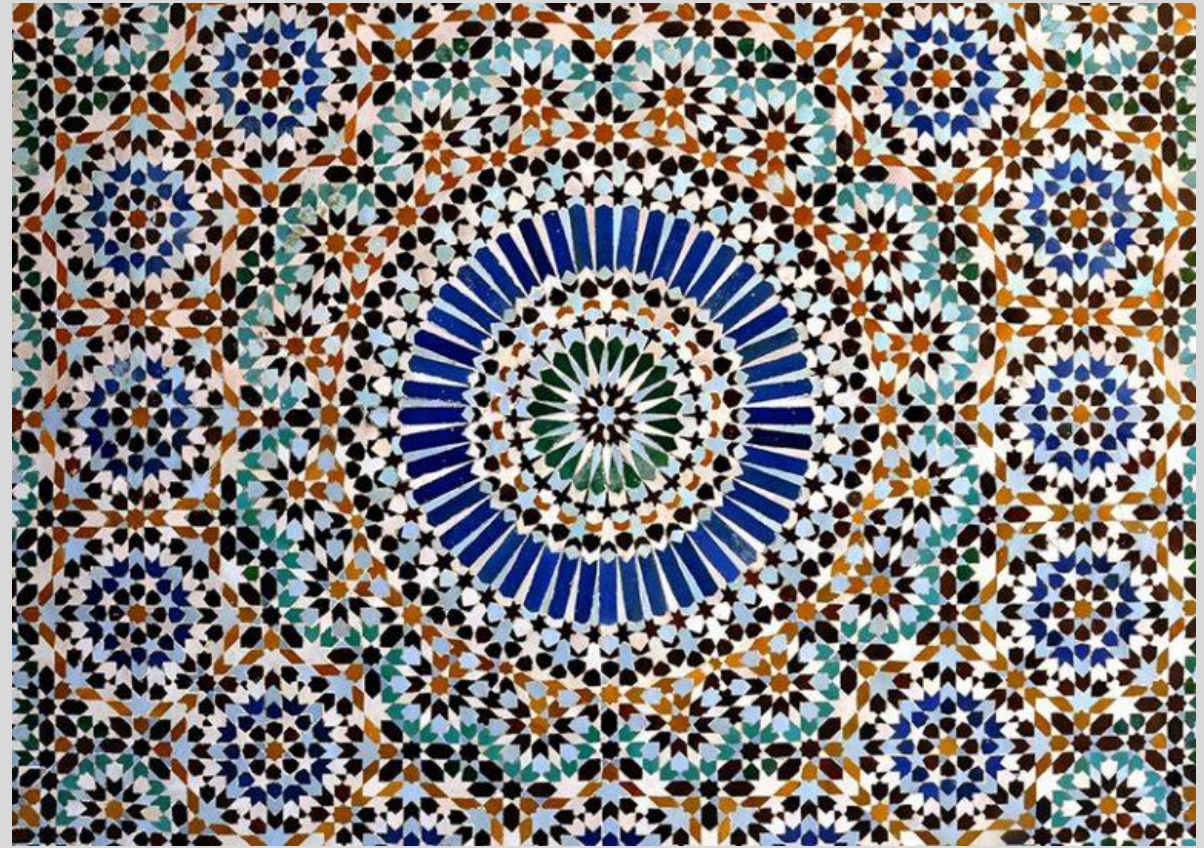
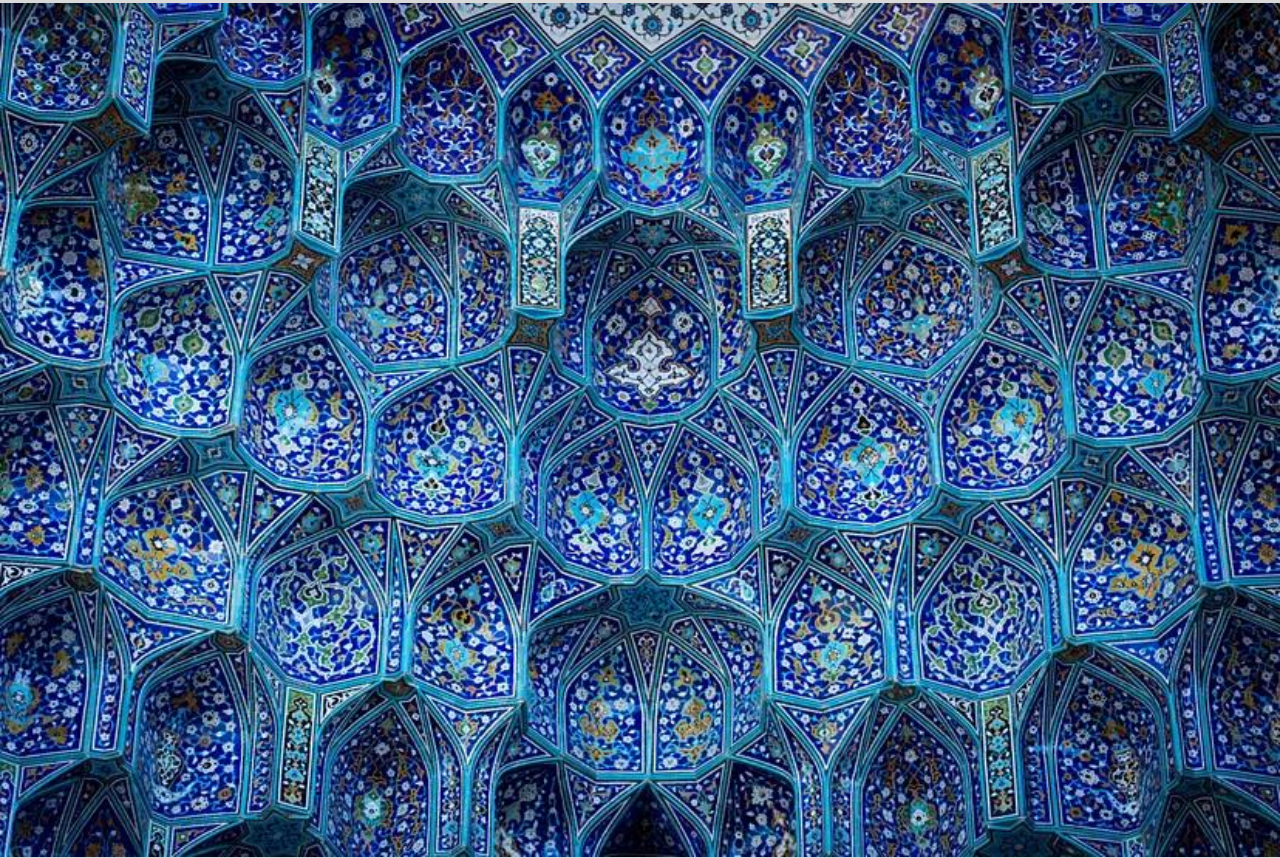
Ο Χριστός που παραδίδει τα κλειδιά στον Άγιο Πέτρο του Pietro Perugino, 1481-82

Σύνθεση με μεγάλο κόκκινο επίπεδο, κίτρινο, μαύρο, γκρι και μπλε (1921), Piet Mondrian

Ισλαμική Τέχνη

Συμμετρία

- **Ιεραρχία:** Η ιεραρχία στη σύνθεση τονίζει τη σημασία που έχει μια μορφή ανάμεσα σε άλλες.

Claude Monet

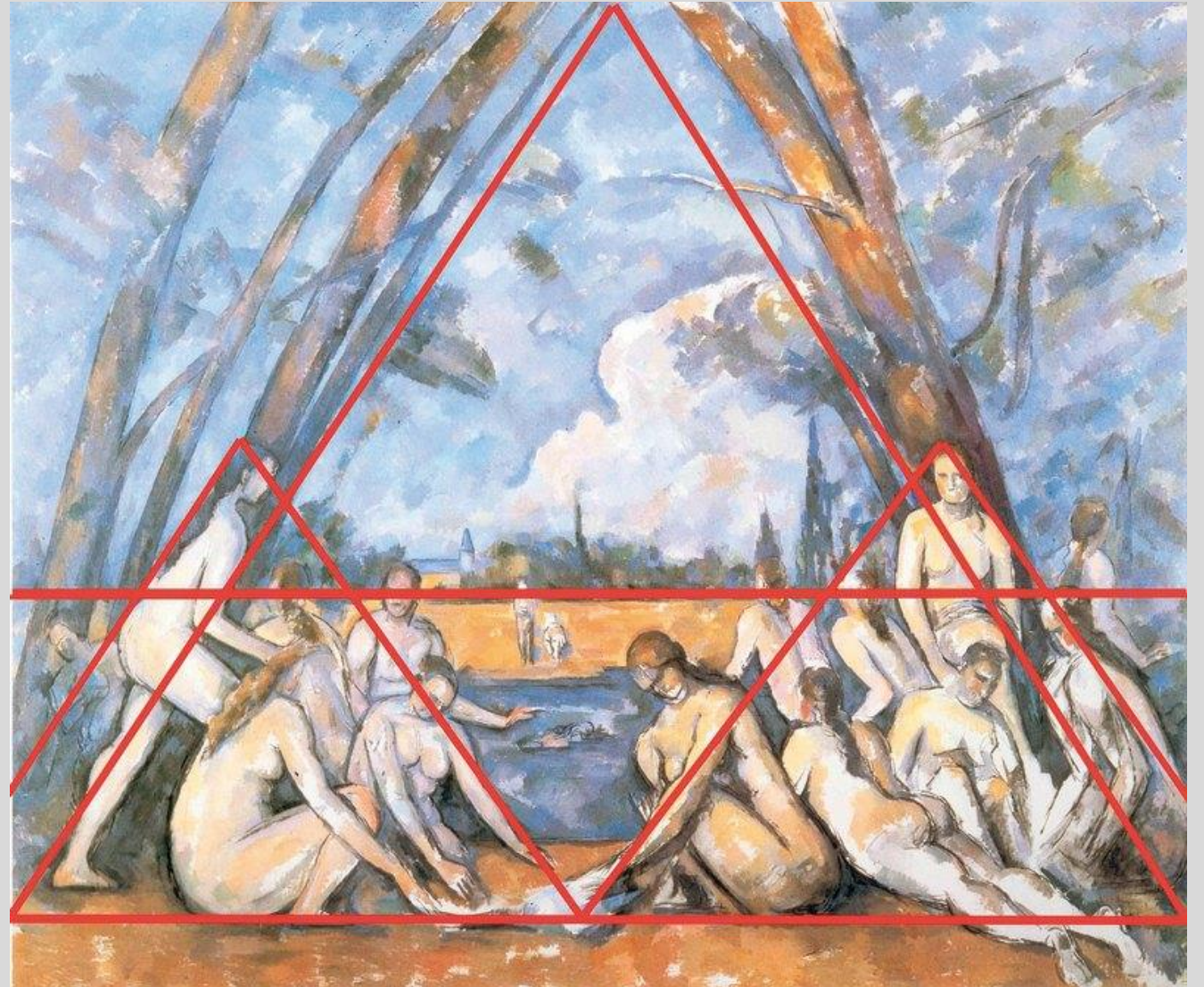

El Greco

- **Άξονες:** είναι οι εμφανείς ή νοητές γραμμές που ενώνουν τα σημαντικά στοιχεία του έργου και λειτουργούν ως «οδηγοί» για τον θεατή.

Παναγία του λιβαδιού, Ραφαήλ, 1506

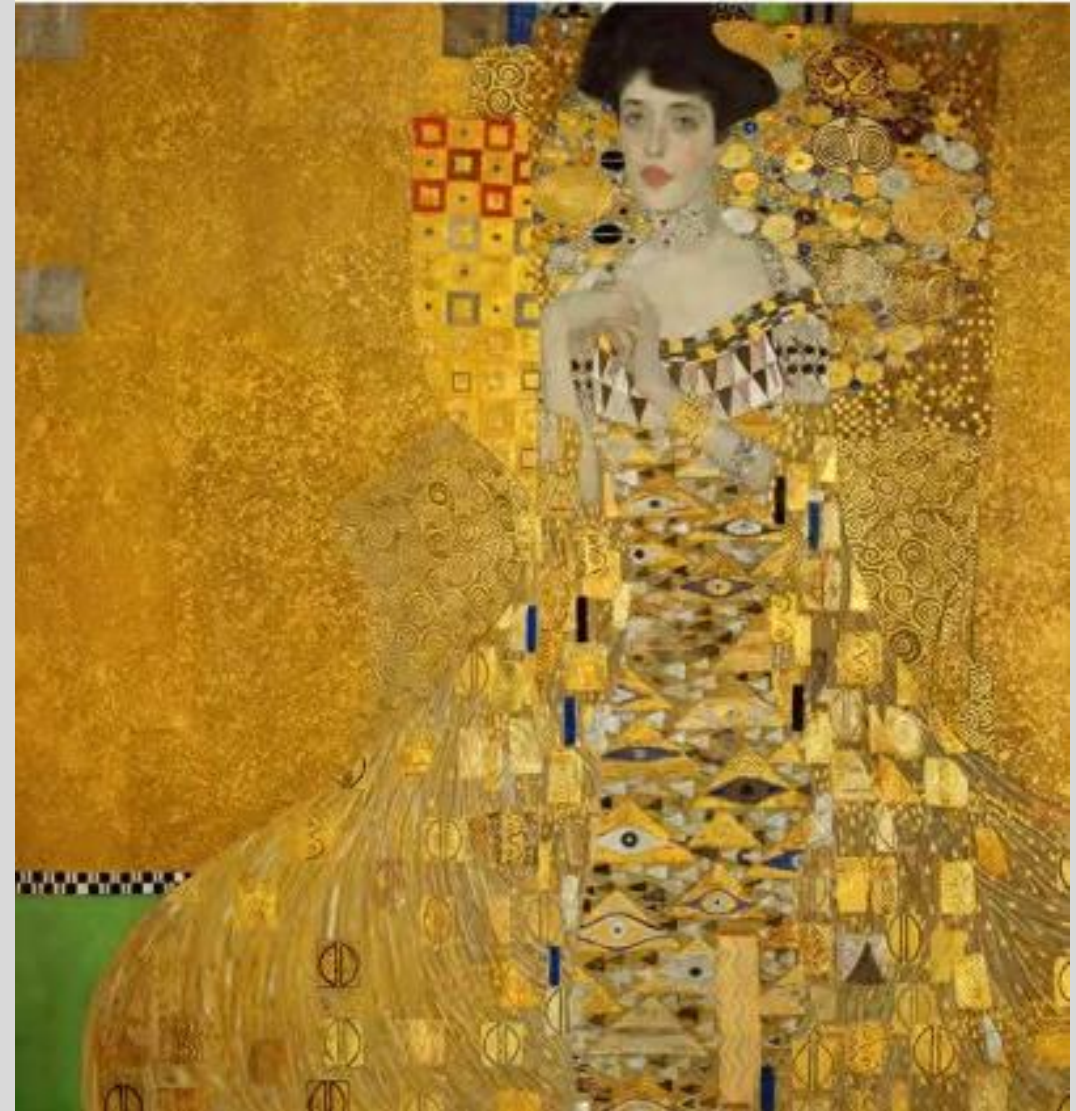

Σεζάν, «Οι μεγάλες λουόμενες», 1906

- **Επανάληψη και ρυθμός:** Μια σύνθεση στηρίζεται στην επανάληψη όταν έχει πολλά στοιχεία με το ίδιο μέγεθος και σχήμα. Ο ρυθμός δημιουργείται όταν τα μορφικά στοιχεία επαναλαμβάνονται, οργανώνονται και εμφανίζονται με περιοδικότητα.

Alfred Sisley, «Ο Σηκουάνας στη Suresnes», 1877

«Πορτρέτο της Adele Bloch-Bauer I» (1907) του Gustav Klimt

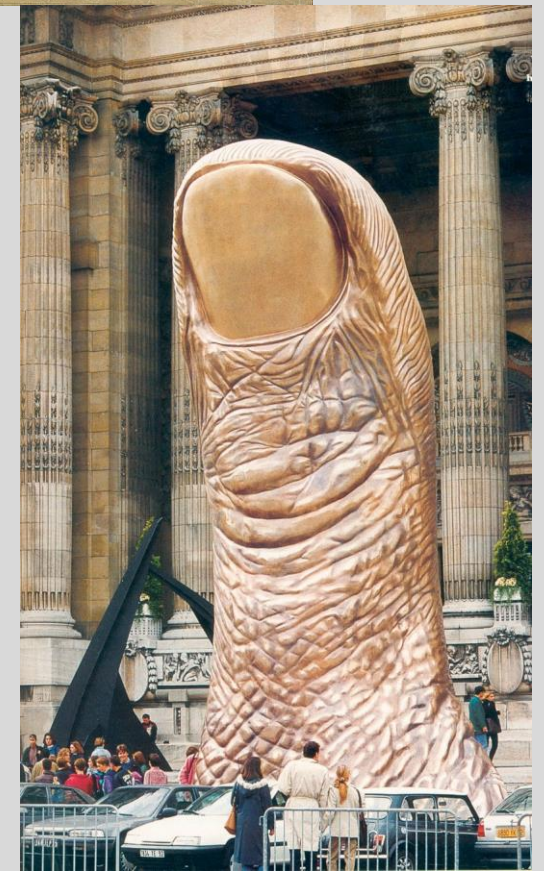
- **Κλίμακα και αναλογία:** Η κλίμακα αφορά στο μέγεθος ενός αντικειμένου που υπάρχει στο έργο σε σχέση με το πραγματικό αντικείμενο, με άλλα αντικείμενα ή με το περιβάλλον του. Αναλογία είναι η σχέση μεγέθους των τμημάτων του έργου μεταξύ τους αλλά και με το σύνολο.

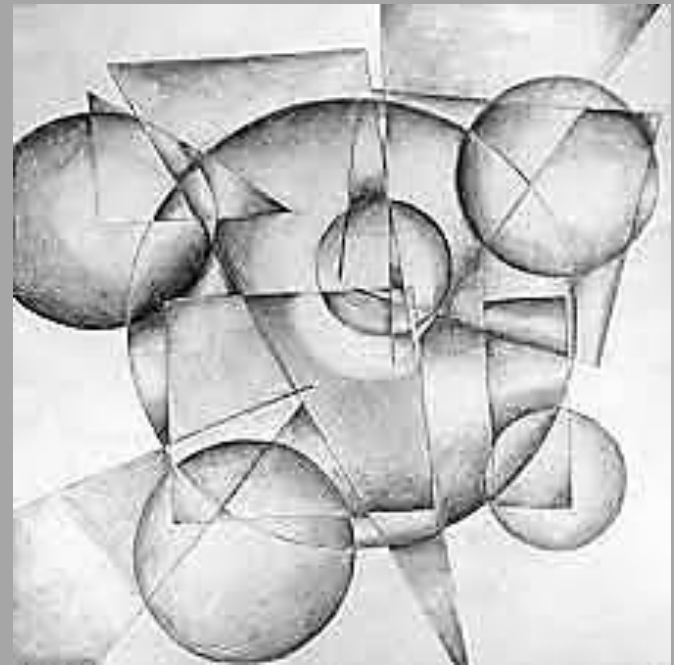
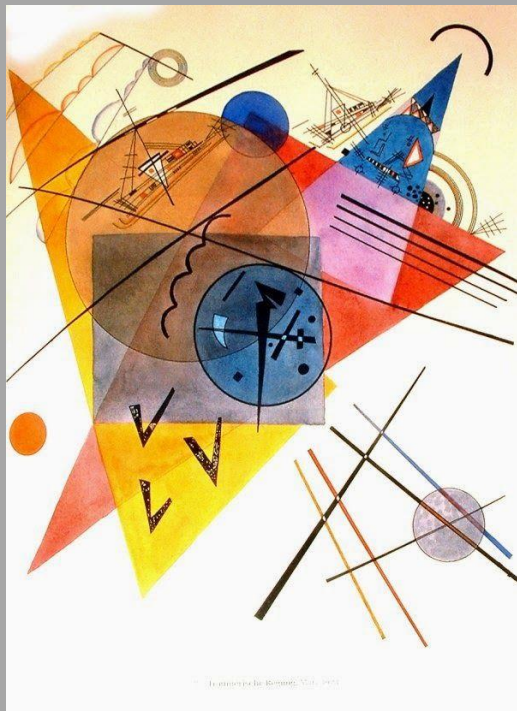
«Ο Ευαγγελισμός» Λεονάρντο ντα Βίντσι, 1472.

«Maestà», Duccio di Buoninsegna το 1308-1311

«Αντίχειρας», Σεζάρ, 1976

Άσκηση 1

Να δημιουργήσετε μια εικόνα χρησιμοποιώντας τα μορφικά στοιχεία και τις αρχές της σύνθεσης.

Τοποθετήστε το χαρτί σας σε **οριζόντια ή κάθετη διάταξη** και ακολουθήστε τους παρακάτω «κανόνες»:

- 1) Σχεδιάστε **1 τετράγωνο, 2 ορθογώνια, 3 τρίγωνα και 4 κύκλους διαφορετικού μεγέθους και είδους** (π.χ. ισόπλευρο τρίγωνο, ορθογώνιο τρίγωνο, σκαληνό τρίγωνο κλπ).
- 2) Σχεδιάστε τουλάχιστον **3 γραμμές** διαφορετικού είδους: οριζόντια, κατακόρυφη, διαγώνια, ελεύθερη ευθεία, τεθλασμένη, καμπύλη.
- 3) Επιλέξτε μια από τις παρακάτω χρωματικές ομάδες ώστε να χρωματίσετε:

α.	Κόκκινο- κίτρινο- μπλε	β.	Πράσινο, μωβ, πορτοκαλί
γ.	Θερμά: κίτρινο, κόκκινο, πορτοκαλί	δ.	Ψυχρά: μπλε, πράσινο, μωβ

Μπορείτε να χρησιμοποιήσετε το μαύρο και το άσπρο εάν το επιθυμείτε.

- Στην περίπτωση που χρησιμοποιήσετε μόνο μολύβι, δημιουργήστε **τουλάχιστον 5 τόνους του γκρι** για να «γεμίσετε» το σχέδιο.
- 4. Χρησιμοποιήστε εναλλακτικούς τρόπους γραφής/γεμίσματος ώστε να δημιουργήσετε τουλάχιστον 3 διαφορετικές υφές.